

Начало > Съдебни процедури > Видеоконферентна връзка > Събиране на доказателства чрез видеоконферентна връзка

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [pt](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

английски

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици вече са преведени.

Swipe to change

Събиране на доказателства чрез видеоконферентна връзка**Португалия****1 Възможно ли е доказателства да бъдат събирани чрез видеоконференция при участието на съд в молещата държава-членка или директно от съд на тази държава-членка? Ако да, какви са съответните национални процедури или закони, които се прилагат?**

Съгласно португалското право съдията от молещия съд трябва да снесе свидетелските показания на лицата, изслушвани чрез видеоконференция, директно без намесата на съдията от замоления съд. Това е правилото по отношение на национални дела, в които се прави разпит чрез видеоконференция. Същата процедура се прилага по трансгранични дела, в рамките на които съдът на молещата държава членка иска разпитът да се проведе чрез видеоконференция съгласно член 17 от Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г.

Друга възможност при трансгранични дела е съдът на молещата държава членка да поиска разпитът да се проведе чрез видеоконференция съгласно членове 10—12 от Регламент (ЕО) № 1206/2001 от 28 май 2001 г.

Основните национални процесуални правила, които уреждат събирането на доказателства чрез видеоконференция от вещи лица, свидетели и страни по делото, са следните:

Вещи лица

Член 486 от Гражданския процесуален кодекс (*Código de Processo Civil*)

Явяване на **вещи лица** на последното заседание

1. - По искане на една от страните или по нареждане на съдията вещите лица се явяват на последното заседание, за да представят под клетва поисканите от тях разяснения.

2. - Вещи лица, работещи в учреждения, лаборатории или официални служби, се изслушват чрез телеконференция на работното им място.

Свидетели

Член 502 от Гражданския процесуален кодекс

Разпит чрез телеконференция

1. - **Свидетелите**, които пребивават извън областта или, за автономните региони, извън съответния остров, се представят от страните по делото в съответствие с член 507, параграф 2, когато са направили декларация за тази цел, в която предлагат да свидетелстват, или се изслушват чрез телеконференция на специално заседание в първоинстанционния съд, в чийто съдебен район пребивават.

2. - Съдът, който гледа делото, определя датата на заседанието, след като се консултира със съда, в който свидетелят трябва да даде показания, и призовава свидетеля да се яви.

3. - В деня на разпита свидетелите удостоверяват самоличността си пред длъжностното лице на съда, в който ще дават свидетелски показания, но от този момент нататък разпитът се провежда от съда, който гледа делото, и от адвокатите на двете страни, чрез телеконференция, без необходимост от намеса на съдията от съда, в който се дават свидетелските показания.

4. - Свидетелите, пребиваващи в чужбина, се разпитват чрез телеконференция, когато мястото, на което пребивават, е оборудвано с необходимите технически средства.

5. - За дела, които се гледат в съдилища в метрополните райони на Лисабон и Порто, разпити чрез телеконференция не се провеждат, ако свидетелят е жител на съответния район, с изключение на случаите, предвидени в член 520.

Член 520 от Гражданския процесуален кодекс

Пряка комуникация между съда и лицето, което дава показания

1. - Когато за лицето, което трябва да даде показания, е невъзможно или изключително трудно да се яви в съда своевременно, съдията може да реши, със съгласието на страните, евентуални разяснения, които са необходими, за да се вземе правилно решение по делото, да бъдат дадени по телефона или чрез друго средство за пряка комуникация между съда и свидетеля, при условие че естеството на фактите, които подлежат на разследване или разясняване, е съвместимо с процедурата.

2. - Съдът трябва да гарантира чрез средствата, с които разполага, че свидетелските показания са дадени честно и свободно, по-специално като постанови, че по време на снемането на показанията свидетелят трябва да е придружен от длъжностно лице на съда и че съдържанието на свидетелските показания и обстоятелствата, при които тези показания са били дадени, трябва да бъдат записани.

3. - Разпоредбите на член 513 [относно полагаането на клетва и предварителния разпит от съдия] и първата част на параграф 4 от предходния член [съдията може да нареди показанията да се дадат повторно лично пред него] се прилагат за случаите, попадащи в обхвата на настоящия член.

Страни

Член 456 от Гражданския процесуален кодекс

Време и място на даването на свидетелски показания

1. - По правило, свидетелските показания трябва се дават на последното заседание освен в спешни случаи или ако свидетелят не е в състояние да се яви в съда.

2. - Правилата за даване на показания чрез телеконференция, определени в член 502, се прилагат за **страни по делото**, пребиваващи извън областта или, за автономните региони, извън съответния остров.

3. – Свидетелски показания могат да бъдат давани по време на предварителното изслушване, като в този случай разпоредбите на предходния параграф се прилагат с необходимите корекции.

2 Има ли ограничения относно вида на лицата, които могат да се изслушват чрез видеоконференция — става ли например въпрос само за свидетели, или по този начин може за бъдат изслушани и други, като вещи лица и страни?

Не са определени конкретни ограничения. Португалското право позволява чрез видеоконференция да бъдат изслушвани свидетели, страни и вещи лица, както е предвидено в цитираните по-горе правни норми.

3 Какви ограничения, ако има такива, съществуват относно вида на доказателствата, които може да се събират чрез видеоконференция?

Вж. отговора на предишния въпрос.

4 Има ли ограничения относно това къде трябва да бъде изслушано лицето чрез видеоконференция — трябва ли например това да стане в съда?

Общото правило е, че лицето трябва да бъде изслушано чрез видеоконференция в съда. Вещи лица, работещи в официални служби, обаче могат да бъдат изслушвани чрез видеоконференция на работното си място. По изключение, в случаите, предвидени в член 520 от Гражданския процесуален кодекс (цитиран в отговора на въпрос 1), съдът може да изслуша чрез видеоконференция лице, което се намира на място, различно от съда.

5 Разрешен ли е записът на изслушванията чрез видеоконференция и, ако е така, има ли на разположение необходимата апаратура за това?

Да, изслушванията чрез видеоконференция винаги се записват чрез звукозаписната система на съда в съответствие с разпоредбите на член 155 от Гражданския процесуален кодекс на Португалия.

6 На какъв език трябва да се извърши изслушването: а) когато исканията са направени в съответствие с членове 10 до 12; и б) когато има директно събиране на доказателства в съответствие с член 17?

Когато Португалия е замолената държава членка, езикът на изслушването е различен в зависимост от обстоятелствата:

а) когато исканията са направени съгласно членове 10—12 от Регламент (ЕО) № 1206/2001 от 28 май 2001 г., се използва португалски език. Ако трябва да бъдат изслушани чужди граждани, те могат да говорят на различен език, ако не знаят португалски. В този случай молещият съд трябва да уведоми замоления съд за този факт, за да може последният да осигури присъствието на устен преводач в замоления съд;

б) когато исканията са направени съгласно член 17 от Регламент (ЕО) № 1206/2001 от 28 май 2001 г., използваният език е този, който е предвиден в националното законодателство на държавата членка, в която се намира молещият съд. Ако трябва да бъдат изслушани лица, които не говорят този език, молещият съд може, в съответствие с националното си законодателство, да осигури присъствието на устен преводач в молещия съд. Молещият съд може също така да поиска от дадения (замолен) португалски съд да осигури присъствието на устен преводач в замоления съд. Във всеки от случаите, посочени в букви а) и б), в които съществува необходимост от присъствие на устен преводач в съда на замолената държава членка, замоленият съд иска от съда на молещата държава членка да заплати дължимото на устния преводач възнаграждение, както е предвидено в член 18, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1206/2001 от 28 май 2001 г.

7 Ако са нужни устни преводачи, кой отговаря за тяхното осигуряване и при двата вида изслушване и къде трябва да се намират те?

Тази информация вече е предоставена в отговора на въпрос 6.

8 Каква процедура се прилага за подготовката на изслушването и за уведомяването на подлежащото на изслушване лице за времето и мястото? Колко време се предоставя при подготовката на датата на изслушване, за да се даде възможност на лицето да получи достатъчно информация?

В португалското право процедурата, която се прилага за процеса на изслушване и призоваване на лица в съда, по същество е определена в член 7, параграф 3, член 172, параграфи 5 и 6, член 220, член 247, параграф 2, член 251, параграф 1 и членове 417, 507, 508 и 603 от Гражданския процесуален кодекс на Португалия.

Като цяло отговорност на секретариата на съда е да уведоми, по собствена инициатива, свидетелите, вещите лица, страните и техните представители кога трябва да се явят на съдебно заседание съгласно разпореждане на съда. По-специално, когато дадена страна изисква разпита на свидетел чрез видеоконференция, секретариатът на съда отговаря за призоваването на свидетеля.

Уведомленията за целите на призоваването на свидетели, вещи лица и други субекти на процесуални отношения (например устен преводач или технически консултант) в съда се изпращат с препоръчана поща, като се посочват датата, мястото и целта на явяването в съда. Уведомленията се считат за връчени дори ако получателят откаже да приеме писмото; раздавачът на пощенската служба трябва да отбележи това обстоятелство. Уведомленията за целите на призоваването на дадена страна да се яви в съда или да даде свидетелски показания се изпращат с препоръчана поща и са адресирани до съответната страна, като в тях се посочват датата, мястото и целта на явяването в съда. В този случай, ако страната е назначила адвокат или ако тя е представлявана едновременно от адвокат и правен консултант, те също трябва да бъдат уведомени.

Представителите на страните се уведомяват по електронен път съгласно член 25 от Министерска заповед за изпълнение (*Portaria*) № 280/2013 от 26 август 2013 г. Информационната система удостоверява датата, на която е издадено уведомлението.

Законът не предвижда изрично колко време преди началото на изслушването трябва да се направи уведомлението. Във всеки от посочените по-горе случаи уведомлението се счита за връчено на третия ден след неговото вписване или електронно издаване. Ако третият ден е неработен ден, уведомлението ще се счита за връчено на първия следващ работен ден. От практически съображения следователно е необходимо да се спазва поне този срок на предизвестие по отношение на датата на изслушването, за да може уведомлението да се счита за надлежно връчено.

В спешни случаи свидетели, вещи лица, други субекти на процесуални отношения, страните или техните представители могат да бъдат призовани (или призовките им да бъдат оттеглени) с телеграма, по телефон или чрез други подобни средства за комуникация от разстояние. Контактът по телефон винаги се документира в протоколираните материали по делото и е последван от потвърждение в някаква писмена форма.

Ако лице, което е следвало да се яви в съда, не го направи, то трябва да обоснове своето отсъствие на самото изслушване или в срок от пет дни (календарни дни, но ако последният ден е неработен, крайният срок се удължава до следващия работен ден).

В случай на неявяване португалското право определя следните принудителни мерки. Неявил се свидетел, който е бил надлежно уведомен и не е обосновал отсъствието си в рамките на законовия срок, се осъжда да заплати глоба и съдията може да нареди принудителното му явяване. Тези наказания не се прилагат, ако делото е било отложено по причини, различни от неявяването на свидетеля. Неявеният се експерт или друг субект на процесуални отношения, който е бил надлежно уведомен и не е обосновал отсъствието си в рамките на законовия срок, се осъжда да заплати глоба. Неявила се страна, която е била надлежно уведомена и не е обосновала отсъствието си в рамките на законовия срок, се осъжда да заплати глоба и отказът ѝ може да се изтълкува свободно от съда за доказателствени цели. Освен това, ако съдът прецени, че отказът на страната да се яви прави невъзможно освобождаването ѝ от тежестта на доказване, той може да обърне тежестта на доказване.

9 Какви разходи се полагат при използването на видеоконференция и как трябва да бъдат заплатени те?

Използването на видеоконференция не е свързано с никакви разходи.

10 Какви изисквания, ако има такива, съществуват като гаранция за това, че лицето, което е директно изслушвано от молещия съд, е било уведомено, че това ще стане на доброволна основа?

Когато португалски съд е молещата страна по искане съгласно член 17 от Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г., той призовава лицето, което подлежи на изслушване, да се яви в определения съд в другата (молеща) държава членка по пощата, като използва един от

методите, посочени в отговора на въпрос 8, в зависимост от случая. Възможността за уведомяване по пощата е предвидена в член 14 от Регламент (ЕО) № 1393/2007 от 13 ноември 2007 г. В уведомлението лицето, което подлежи на изслушване, се информира, че неговото явяване е на доброволна основа.

Когато португалският съд е замолената страна, отговорност на молещия съд е да уведоми лицата, които подлежат на изслушване, и да ги информира, че явяването им е на доброволна основа.

По взаимно договаряне между молещия и замоления съд уведомяването на лицето, което подлежи на изслушване, и информацията, че това става на доброволна основа, може да се извърши от съда на замолената държава членка. На практика това може да се случи, независимо дали португалският съд е молещата или замолената страна.

11 Каква процедура съществува за проверка на самоличността на лицето, което ще бъде изслушано?

В определеното за разпита време служителят на съда проверява дали лицето, което ще бъде изслушано, се е явило, и информира провеждащия разпита съдия или молещия съд, ако последният води разпита директно.

Ако разпитът се води от португалски съдия, след началото на заседанието и преди лицето да започне с даването на свидетелски показания, се предприемат следните стъпки: i) лицето, което дава свидетелски показания, свидетелят или вещото лице полагат клетва пред съдията; ii) съдията задава предварителни въпроси за установяване на самоличността на изслушваното лице.

Съдията е този, който води предварителния разпит, за да установи самоличността на изслушваното лице, като му задава въпроси за неговото име, професия, адрес, семейно положение и други подробности, които съдията може да счете за необходими за установяването на самоличността. Също така съдията пита изслушваното лице дали е роднина, приятел или неприятел на всяка от страните и дали има пряк или косвен интерес от делото, с цел да оцени надеждността на свидетелските му показания.

Ако по време на предварителния разпит съдията установи, че свидетелят е негоден или че не е правилният човек, който трябва да бъде разпитан, той не му позволява да даде свидетелски показания. Свидетел е негоден, ако въпреки че не е възпрепятстван от психическа аномалия, не разполага с естествените способности (физически или психически възможности) да даде свидетелски показания.

Предварителният разпит също така позволява на съдията да провери следните случаи, в които съгласно Гражданския процесуален кодекс на Португалия свидетелите или страните могат да откажат да дадат показания.

Следните лица могат да откажат да дадат показания като свидетели (с изключение на дела, чиято цел е проверка на раждането или смъртта на деца):

- а) роднини по възходяща линия в случаи, засягащи техните потомци, осиновители в случаи, засягащи техните осиновени деца, и обратното;
- б) свекър/тъст или свекърва/тъща в случай, засягащ техните зетьове или снахи, и обратното;
- в) съпрузи или бивши съпрузи в случаи, засягащи другия съпруг или бивш съпруг;
- г) всеки, който съжителства или е съжителствал на семейни начала с коя да е от страните по делото.

Задължение на съдията е да информира лицата, посочени в точките по-горе, че имат право да откажат да дадат свидетелски показания.

Лицата, обвързани с опазвано на професионална тайна, на тайна в качеството си на държавни служители или на държавни тайни, трябва да бъдат освободени от задължението да свидетелстват във връзка с факти, попадащи в обхвата на задължението за опазване на професионална тайна. В тези случаи съдията проверява легитимността на извинението и, ако счете това за необходимо, отменя задължението им за опазване на професионална тайна.

Страните могат да дават само свидетелски показания, свързани с лични факти. В гражданско дело не е допустимо свидетелските показания на дадена страна да насочват към наказателни или неправомерни действия, по отношение на които страната е обвиняема в наказателно дело.

12 Какви изисквания за полагане на клетва се прилагат и каква информация е необходима от молещия съд, когато се изисква клетва при директно събиране на доказателства в съответствие с член 17?

Съгласно португалското право:

Преди да неме свидетелските показания, съдията разяснява на изслушваното лице какво е моралното значение на клетвата, която то предстои да положи, и задължението му да бъде вярно на истината, както и го предупреждава относно санкциите, приложими за даването на неверни показания.

След това съдията иска от свидетеля да положи следната клетва: „*Кълна се в честта си да кажа цялата истина и нищо друго освен истината*“.

Отказът от полагане на клетва е равносвален на отказ от свидетелстване; освен ако не са обосновани, и двете действия са наказуеми като проява на неуважение към съда и съдията следва да наложи на лицето съответното наказание.

Когато съд в друга държава членка директно събира доказателства от Португалия чрез видеоконференция в съответствие с член 17 от Регламент (ЕО) № 1206/2001 от 28 май 2001 г., съдът на молещата държава членка трябва да уведоми дадения (замолен) португалски съд относно следните данни за самоличността на лицето, което предстои да даде свидетелски показания: име, професия, адрес, семейно положение и друга информация, която то счита за необходима за целите на установяването на самоличността, както и качеството, в което лицето ще бъде изслушано (например като страна по делото, свидетел, вещо лице, технически консултант), езика, който говори лицето, и дали е необходимо в замоления съд да бъде осигурен устен преводач.

Тези подробности са необходими, за да може даденият (замолен) португалски съд, от една страна, да вземе мерки за осигуряването на устен преводач и, от друга страна, да провери присъствието на лицето, което подлежи на разпит, в определеното за видеоконференцията време.

Тъй като португалският съдия не се намесва в хода на производството, клетвата обаче трябва да бъде положена чрез видеоконференция пред съдията от съда на молещата държава членка. Същото важи и за предварителния разпит, в случай че такъв се провежда, и за въпросите, свързани с годността или отказа от даване на свидетелски показания, или освобождаването на свидетели от даване на свидетелски показания, които се разглеждат под ръководството на съдията на молещия съд, в съответствие с гражданското процесуално право на молещата държава членка, както е предвидено в член 17, параграф 6 от Регламент (ЕО) № 1206/2001 от 28 май 2001 г.

13 Какви мерки се вземат, за да се гарантира, че на мястото на видеоконференцията има лице за контакт, с което молещият съд може да осъществи връзка, и лице, което е на разположение в деня на изслушването като оператор на апаратурата за видеоконференция, както и за отстраняване на евентуални технически проблеми?

Молещият и замоления съд (след определянето на последния от централния орган) следва да установят пряк контакт помежду си за насрочване на видеоконференцията и следва също така да уговорят дата за провеждане на предварително тестване на системата.

От практически съображения, когато това е възможно, за предпочитане е тестването да се осъществи преди изпращането на уведомлението до свидетеля; за тази цел датата на тестването следва да бъде насрочена доста по-рано, за да се даде възможност за своевременно уведомяване на свидетеля.

В деня на тестването и в деня на изслушването чрез видеоконференция във всяко от съдилищата присъстват ИТ техник, техник по телекомуникации или длъжностно лице на съда с подходящи познания.

В Португалия Институтът за финансово управление и инфраструктура на правосъдието (*Instituto de Gestão Financeira e Estruturas da Justiça* или „IGFEJ“) разполага със специален екип, който се занимава с провеждането на видеоконференции в съда.

По организационни причини, когато е възможно, IGFEJ следва да бъде уведомен за датата на тестването и на изслушването три дни предварително. Това позволява на IGFEJ да провери дали са изпълнени необходимите технически условия за видеоконференцията, да се намеси незабавно в случай на евентуални трудности в комуникацията между съдилищата и да наблюдава тестовите видеоконференции.

Насрочване на видеоконференция в друга държава членка по искане на португалски съд

Даденият (молещ) португалски съд трябва най-напред да поиска от IGFEJ да създаде необходимите технически условия за видеоконференцията, да се намеси за преодоляване на евентуални трудности в комуникацията между съдилищата и да наблюдава тестовите видеоконференции.

С цел преодоляване на техническите трудности португалският съд иска от съда на замолената държава членка също да посочи лице, което отговаря за провеждането на видеоконферентната услуга, да наблюдава провеждането на тестването и/или да осигури необходимата техническа помощ в сътрудничеството с португалските техници.

Когато португалските съдилища са молещата страна, те често търсят съдействието на звеното за контакт на ЕСМГТД (Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела) в Португалия, което се свързва директно със замоления съд за насрочването на тестването и на видеоконференцията. Когато бъде уведомено за наличието на евентуални технически трудности, звеното за контакт се свързва директно с екипите, отговорни за видеоконференцията във всяка една от участващите държави членки, като иска от тях да осигурят необходимите връзки и да направят съответните информационни или технически корекции, и информира съответно участващите съдилища. Това създава възможности за преодоляване на езиковата бариера и за успешно провеждане на видеоконференцията.

Насрочване на видеоконференция в португалски съд по искане на друга държава членка

В Португалия Генерална дирекция „Съдебна администрация“ (*Direcção-Geral da Administração da Justiça* или DGAJ) е централният орган, отговорен за получаване и приемане на искания от друга държава членка съгласно член 17 от Регламент (ЕО) № 1206/2001 от 28 май 2001 г. След като приеме искането, DGAJ насочва съда на молещата държава членка към (замоления) португалски съд, където ще се проведе видеоконференцията. След като това бъде направено, молещият и замоления съд трябва директно да договорят помежду си датите за провеждане първо на тестването, а след това и на изслушването чрез видеоконференция.

В качеството си на централен орган DGAJ улеснява директния контакт между молещия и замоления съд, както и контакта с екипа за видеоконферентна поддръжка на IGFEJ, с цел преодоляване на евентуални технически трудности. Освен това звеното за контакт на ЕСМГТД в Португалия също може да улесни необходимите контакти, ако бъде помолено да го направи.

В пряк контакт помежду си съдилищата запазват помещение за видеоконференцията и назначават персонала, който ще осъществи техническите връзки и наблюдението на видеоконференцията съответно в молещия и замоления съд. В Португалия по принцип се избира длъжностно лице на съда с подходящи познания, за предпочитане придружавано от ИТ техника на португалския съд.

Когато видеоконференцията се провежда през интернет протокол (IP), това задължително се прави от Португалия. За тази цел португалският съд иска IGFEJ предварително да разкрие външна връзка.

Когато видеоконференциите се осъществяват през телефонна линия (ISDN), връзката с португалските съдилища може да бъде осъществена от съдилища в други държави членки.

При възникване на технически трудности ИТ техник от португалския съд или техник на IGFEJ може да предостави необходимата помощ.

14 Каква допълнителна информация се изисква от молещия съд, ако изобщо се изисква такава?

При отправяне на искане за провеждане на видеоконференция в поле 12 на формуляр И от приложението към Регламент № 1206/2001 от 28 май 2001 г. или като приложение към този формуляр трябва да бъдат въведени следните данни:

1. Технически подробности относно използваната от молещия съд апаратура за видеоконференция, а именно:

използвания комуникационен протокол (например H.323, H.320);

видеопотоколи (например H.261, H.263 и H.264);

аудиопотоколи (например G.711a, G.711u, G.722, G.729);

протокол за споделяне на съдържание, ако е необходимо [например H.239 или BFCP (SIP)];

сигурност: H.235 и съответното поддържано криптиране;

максималната поддържана ширина на честотна лента;

Standalone, MCU или Gateway оборудване;

ако се използва MCU или Gateway, дали има IVR.

2. Информация относно ISDN и/или публичната IP връзка на съда.

3. Искане за насрочване на тестова видеоконференция преди даването на свидетелски показания.

4. Име и данни за директна връзка (телефон, факс и електронна поща) на лицето, което ще осигурява поддръжката за видеоконференцията (за предпочитане длъжностно лице на съда, съвместно с ИТ или телекомуникационен техник, който осигурява поддръжката за съда).

Последна актуализация: 07/10/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.